

Praha dne 19. 4. 2023
Č. j.: MZP/2023/040/972
Sp. zn.: ZN/MZP/2023/040/288
Vyřizuje: Mgr. Martina Pšeničková
Tel.: 267 122 436
E-mail: Martina.Psenickova@mzp.cz

Odpověď k žádosti o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“) obdrželo dne 24. 3. 2023 Vaši žádost o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Ve své žádosti požadujete poskytnout tyto informace:

- 1) *U jakých konkrétních subjektů dochází k průběžnému měření emisí rtuti? Prosím o zaslání seznamu subjektů.*
- 2) *V jaké časové frekvenci je měření emisí rtuti prováděno a jak se určuje finální hodnota k danému roku?*
- 3) *Kolik dané subjekty, u kterých se hodnoty rtuti průběžně měří, emitují ročně do ovzduší této látky? Prosím o doplnění hodnot k výše uvedenému seznamu.*
- 4) *Jaké subjekty mají výjimku v rámci emisí rtuti a dochází u nich k odklonu od vyhlášky? Na základě jakých skutečností byly výjimky uděleny a proč právě v této konkrétní výši? Prosím o přiložení seznamu subjektů, které výjimku obdržely a uvedení informace, kolik by měly emitovat rtuti dle vyhlášky a kolik mohou emitovat dle obdržené výjimky?*

K výše uvedenému Vám sdělujeme následující:

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) definuje příslušné pojmy v ustanovení § 2, a to v písm. e) termín „stacionární zdroj“, písm. g) termín „spalovací stacionární zdroj“ a v písm. o) termín „tepelné zpracování odpadu“.

Spalovat lze pouze paliva v souladu s ustanovením § 16 odst. 1 zákona, a to ve spalovacích stacionárních zdrojích, jejichž provoz je povolen v souladu s ustanovením § 11 odst. 2 písm. d) zákona. Tyto stacionární zdroje jsou povinny, mimo jiné, dodržovat stanovené specifické emisní limity, které stanoví příloha č. 2 vyhlášky č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“). Specifický emisní limit pro rtuť není vyhláškou stanoven, nicméně krajský úřad může v příslušném povolení provozu specifický emisní limit určit.

Tepelné zpracování odpadu je možné, v souladu s ustanovením § 16 odst. 6 zákona, pouze ve stacionárních zdrojích, jejichž provoz je povolen na základě ustanovení § 11 odst. 2 písm. d) zákona. Tyto stacionární zdroje jsou samozřejmě také povinny, mimo jiné, dodržovat stanovené specifické emisní limity. Mezi ně patří i specifický emisní limit pro rtuť a její sloučeniny, který je konkrétně stanoven v příloze 4, části I, bodě 1.2 vyhlášky. Uvedený limit činí $0,05 \text{ mg} \cdot \text{m}^{-3}$. Krajský úřad může v příslušném povolení provozu určit specifický emisní limit i nižší.

Zjišťování úrovně znečišťování se provádí v souladu s ustanovením § 6 odst. 1 zákona u znečišťující látky pro niž má provozovatel stanoven specifický emisní limit nebo emisní strop, anebo, pokud je tak výslovně stanoveno v prováděcím právním předpisu nebo v povolení provozu a dále u stacionárního zdroje a znečišťujících látek uvedených v příloze č. 4 zákona. V části A přílohy č. 4 zákona je uveden výčet znečišťujících látek, pro něž je stanoveno zjišťování úrovně znečišťování jednorázovým měřením emisí, prováděným vždy pouze autorizovanou osobou podle ustanovení § 32 odst. 1 písm. a) zákona, i když nemají specifický emisní limit vyhláškou stanoven. Výčet obsahuje rtuť a její sloučeniny vyjádřené jako rtuť. Nicméně v souladu s ustanovením § 3 odst. 5 vyhlášky se v případě stacionárních zdrojů uvedených v části A přílohy č. 4 zákona provádí jedenkrát za kalendářní rok jedno jednorázové měření emisí rtuti a jejích sloučenin vyjádřených jako rtuť, a to pouze v případě spalovacích stacionárních zdrojů spalujících uhlí.

Obdobně u stacionárních zdrojů tepelně zpracovávajících odpad je dodržování stanoveného specifického emisního limitu rtuti ověřováno jednorázovým měřením emisí, prováděným vždy pouze autorizovanou osobou podle ustanovení § 32 odst. 1 písm. a) zákona, ale v intervalu dvakrát ročně, během prvních 12 měsíců provozu čtyřikrát ročně. Podmínky jednorázového měření jsou rovněž upraveny ustanoveními § 3 vyhlášky.

Spalovací stacionární zdroje o celkovém jmenovitém tepelném příkonu 50 MW a vyšším, v nichž se spalují paliva, spadají do kategorie činnosti 1.1. stanovené v příloze č. 1 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o integrované prevenci“). Některé stacionární zdroje, ve kterých je tepelně zpracováván odpad, také splňují limit kategorie činnosti, zde 5.2., stanovený v příloze č. 1 zákona o integrované prevenci, který v případě tepelného zpracování odpadu činí:

- a) více než 3 t za hodinu v případě ostatního odpadu,
- b) více než 10 t za den v případě nebezpečného odpadu.

V takových případech jsou takové stacionární zdroje zařízeními ve smyslu zákona o integrované prevenci a jejich provozovatelé jsou vázáni povinnostmi stanovenými tímto zákonem, zejména integrovaným povolením vydaným podle tohoto zákona. Závazné podmínky provozu stanovené integrovaným povolením jsou ukládány na základě závěrů o nejlepších dostupných technikách (tzv. BAT) a referenčních dokumentů o nejlepších dostupných technikách (tzv. BREF). [Závěry o BAT pro velká spalovací zařízení](#) z listopadu 2021, resp. [Závěry o BAT pro](#)

spalování odpadu z prosince 2019, kromě toho, že stanovují nejlepší dostupné techniky pro snížení řízených emisí rtuti a úrovně emisí spojené s nejlepšími dostupnými technikami (viz BAT (LCP) 23 – pro úrovně emisí tabulka 7, resp. BAT (WI) 31 - pro úrovně emisí tabulka 8), obsahují nově povinnost kontinuálního měření rtuti (shodně BAT 4), ovšem u této povinnosti je možnost výjimky v případě, že bude v případě velkých spalovacích zařízení úroveň emisí dostatečně stabilní, resp. se jedná o zařízení spalujících odpady s prokázaným nízkým a stabilním obsahem rtuti (např. monotoky odpadu s kontrolovaným složením), kdy lze kontinuální monitorování emisí shodně nahradit dlouhodobým odebráním vzorků nebo pravidelným měřením s minimální frekvencí jednou za šest měsíců. Ministerstvo vede v rámci Informačního systému kvality ovzduší informace o všech stacionárních zdrojích, ve kterých je povoleno tepelné zpracování odpadu. Tyto informace zahrnují údaje o provozu těchto zdrojů, stručný popis technologie, množství zpracovaného odpadu, množství emisí sledovaných znečišťujících látek vypuštěných do ovzduší v uplynulém roce i povolení k provozu.

Informace jsou zveřejňovány na webových stránkách ČHMÚ pod následujícím odkazem: https://www.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/web_generator/incinerators/index_CZ.html.

V obecné rovině doplňujeme ke kontinuálnímu měření emisí podle zákona, že vyhodnocení takového měření je prováděno podle ustanovení § 9 vyhlášky. V případě spalování paliv jsou se specifickým emisním limitem porovnávány měsíční průměrné hodnoty a současně jsou posuzovány podmínky plnění stanovených procentních hodnot specifického emisního limitu na úrovni půlhodinových a denních průměrných hodnot. V případě tepelného zpracování odpadu jsou se specifickým emisním limitem porovnávány denní průměrné hodnoty a současně jsou posuzovány podmínky plnění stanovených procentních hodnot specifického emisního limitu na úrovni půlhodinových, u oxidu uhelnatého i desetiminutových, průměrných hodnot.

Dále si dovoluujeme připojit informaci, že dle národní emisní inventury, bylo v roce 2021 v České republice vypuštěno do ovzduší 2,07 kt rtuti. Z tohoto objemu bylo:

- 0,95 kt vyprodukováno v sektoru Veřejná energetika a teplárenství;
- 0,27 kt v sektoru Lokální topeniště;
- 0,2 kt pochází ze stacionárních zdrojů výroby železa a oceli a
- 0,18 kt z provozu krematorií.

Kompletní národní emisní inventuru naleznete zde: https://cdr.eionet.europa.eu/cz/eu/nec_revised/inventories/

Informativní zprávu k národní emisní inventuře včetně popisu metodiky zpracování inventury naleznete zde: https://cdr.eionet.europa.eu/cz/eu/nec_revised/iir/.

Dodáváme, že pojem průběžné je v legislativě ochrany ovzduší chápán na roveň pojmu kontinuální, s nímž zákon pracuje.

Dále lze obecně konstatovat, že udělení výjimky z BAT je možné pouze v případech, kdy odborné posouzení prokáže, že by dosažení úrovně emisí spojených s BAT, popsány v závěrech o BAT, vedlo k nákladům, jejichž výše by nebyla přiměřená přínosům pro životní prostředí. Podle § 14 odst. 3 zákona o integrované prevenci vychází úřad při stanovení závazných podmínek provozu, zejména emisních limitů, z BAT a použije závěry o BAT.

Povolující úřad má povinnost stanovit emisní limity tak, že skutečné emise ze zařízení za běžného provozu odpovídají úrovní emisí spojených s BAT, jak jsou stanoveny v závěrech o BAT. V odůvodněných případech může příslušný orgán přistoupit k tomu, že stanoví emisní limity, které umožňují překročit úroveň emisí spojené s BAT, tj. udělí výjimku. Použití této výjimky je však omezeno minimálními požadavky na emisní limity uvedených v přílohách Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění).

Udělení výjimky z BAT je možné pouze z důvodů vymezených v čl. 15 odst. 4 této směrnice, který je transponován do národní legislativy § 14 odst. 5 zákona o integrované prevenci, tedy v těch případech, kdy odborné posouzení prokáže, že by dosažení úrovně emisí spojených s BAT popsány v závěrech o BAT vedlo k nákladům, jejichž výše by nebyla přiměřená přínosům pro životní prostředí.

K uvedenému stanovení emisního limitu (tzv. výjimky z BAT) lze ovšem přistoupit pouze u „nových“ BREF, kde jsou závěry o BAT schváleny podle IED. Členské země pak mají 4 roky na přezkoumání vydaných integrovaných povolení v oblasti popsané BREF, a pak je možné přistoupit k zpřísnění či udělení výjimky výše popsaným způsobem. Povinností úřadu je uvést v integrovaném povolení důvody vedoucí k udělení výjimky z BAT včetně výsledku posouzení a odůvodnění uložených podmínek.

Informace o udělení výjimky jsou uvedeny v informačním systému IPPC www.ippc.mzp.cz, a to u konkrétního zařízení, kterého se výjimka týká. Seznam provozovatelů s udělenými výjimkami pro zařízení s integrovaným povolením naleznete na uvedené stránce v sekci hledat/ pokročilé vyhledávání/dokumenty/výjimka.

S pozdravem

Mgr. et Mgr. Anežka Fuchsová
ředitelka odboru kanceláře ministra
podepsáno elektronicky